

Державний вищий навчальний заклад
«Донецький національний технічний університет»
Кафедра історії та права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

_____ Леонід БАЧУРІН

« _____ » _____ 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК1 ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Рівень освіти: перший (бакалаврський)

Спеціальність (ості)

263 Цивільна безпека

(шифр і назва спеціальності (тей))

Освітня програма

Цивільна безпека

(назва освітньої програми)

Мова навчання: українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія України та української культури»

(повна назва дисципліни)

для здобувачів вищої освіти за спеціальністю **263 Цивільна безпека.**

«01» вересня 2022 року. – 13 с.

Розробник:

доцент кафедри історії та права, доцент, к.і.н. Ірина ДМИТРИК

старший викладач кафедри історії та права Віта СУРЖЕНКО

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри історії та права

(назва кафедри)

Протокол № 1 від. “ 01 ” вересня 2022 р.

В.о. завідувача кафедри _____ Василь ГРУДНИЦЬКИЙ

(підпис)

“01” вересня 2022 р.

Схвалено Науково-методичною комісією галузі знань 26 Цивільна безпека

(шифр, назва)

Протокол № 1 від. “26”_вересня 2022 р.

“ _____ ” _____ 20__ р. Голова _____ (Сергій ПОДКОПАСВ)

1. Загальна інформація

Форма навчання	Денна	Заочна
Статус	обов'язкова	
Обсяг в кредитах ЄКТС	5	5
Обсяг в годинах за навчальним планом, разом: в тому числі:	150	150
лекції:	48	6
практичні заняття:	-	-
лабораторні заняття:	-	-
семінари:	32	6
самостійна робота:	70	138
Форма підсумкового контролю	Екзамен	
Дисципліну викладають	Дмитрик Ірина Олександрівна e-mail: iryna.dmytryk@donntu.edu.ua https://donntu.edu.ua/fem/kafedra-ip Сурженко Віта Миколаївна e-mail: vita.surzhenko@donntu.edu.ua https://donntu.edu.ua/fem/kafedra-ip ;	

Передумови для вивчення дисципліни: дисципліна є базовою і передуює викладанню інших дисциплін.

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є послідовне вивчення державно-політичного, соціально-економічного, духовного, етнічного, культурного розвитку українського народу в контексті розвитку світової цивілізації; формування системи знань про закономірності національного історико-культурного процесу, основні досягнення вітчизняної культури, засвоєння загальнолюдських та національних культурних цінностей, збагачення духовного світу, формування моральних і естетичних потреб та здатності зберігати і охороняти культурні здобутки України.

Компетентності:

- ✓ здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- ✓ здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;
- ✓ здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- ✓ здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- ✓ здатність працювати як в команді, так і автономно;

Програмні результати навчання:

- аналізувати питання історії, факти, проблеми та тенденції розвитку культури України в їх діалектичному взаємозв'язку;
- володіти культурою мислення, технологією освоєння соціального досвіду на рівні, необхідному для професійної діяльності;

■ аналізувати суспільні явища й процеси на рівні, необхідному для професійної діяльності, знати нормативно-правові засади забезпечення цивільного захисту, охорони праці, питання нормативного регулювання забезпечення заходів у сфері цивільного захисту та техногенної безпеки об'єктів та територій.

3. Очікувані результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- новітні історичні теорії та концепції, систему наукового підходу до аналізу історії України;
- сутність основних проблем історії та сучасного буття народу України;
- основні закони та етапи розвитку людської спільності;
- витоки української нації та її місце в загальнолюдських процесах;
- суспільно-економічні, політичні та культурні процеси історичного розвитку українського народу;
- головні історичні події, що відбулися на теренах України;
- етапи зародження та розвитку української державності;
- процеси розбудови сучасної незалежної української держави;
- діяльність історичних осіб і політичних партій.
- провідні тенденції розвитку української культури, світоглядні системи та художні стилі, властиві історико-культурним епохам; творчість провідних діячів української культури;
- сутність сучасного процесу розвитку української культури; її місце і роль у розмаїтті національних культур;
- взаємозв'язок вітчизняної культури та людини; зміст та особливості національної культури; окремі культурні артефакти, що розкривають ознаки та особливості кожної історико-культурної епохи, зміст основних (програмних) першоджерел.

вміти:

- працювати з першоджерелами та самостійно осмислювати документи і матеріали;
- порівнювати, аналізувати, узагальнювати і критично оцінювати історичні факти та діяльність осіб;
- оцінювати події та діяльність людей в історичному процесі з позиції загальнолюдських цінностей;
- зіставляти історичні події, процеси з періодами (епохами);
- розрізняти тенденційно подану інформацію;
- орієнтуватись у науковій періодизації історії України;
- аргументовано на основі історичних фактів відстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему;
- самостійно складати конспект, тези, готувати реферат, відповідь на конференцію, семінарське заняття;
- використовувати основні культурологічні поняття у повсякденному житті;
- змістовно і послідовно аналізувати основні культурні епохи, їх історико-культурні пам'ятки;
- аналізувати закономірності розвитку світової культури та особливості їх прояву/віддзеркалення в українській культурі;
- самостійно робити висновки й узагальнення щодо культурологічних проблем;
- застосовувати культурологічні знання для визначення особистої орієнтації в культурному просторі.

4. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- екзамени;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Навчальні досягнення студентів оцінюються в межах поточного, проміжного (після кожного змістового модулю) і підсумкового контролю. Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи.

Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю здійснюється у фронтальній, груповій, індивідуальній формах. Максимальний бал, що може отримати студент за результатами поточного контролю дорівнює 40 балів. За наявності помилок або при несвоєчасному виконанні оцінка знижується до 60% від максимальної. Використовуються методи усного, письмового, тестового контролю, самоконтролю.

Семестровий контроль здійснюється під час семестрового іспиту, який проводиться в письмовій формі.

Поточний контроль для денної форми навчання																Інд. завд.: реферат	Поточний контроль	Іспит	Максимальний бал
Сз 1	Сз 2	Сз 3	Сз 4	Сз 5	Сз 6	Сз 7	Сз 8	Сз 9	Сз 10	Сз 11	Сз 12	Сз 13	Сз 14	Сз 15	Сз 16				
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	8	40	60	100
1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	2	6	24		84

Примітки: 1) Сз 1, Сз 2, Сз 3 і т.д. – семінарські заняття

2) У числівнику максимальний бал – при своєчасному та правильному виконанні, у знаменнику – мінімальний (при правильному, але несвоєчасному виконанні)

Поточний контроль для заочної форми навчання			Інд. завд. реферат	Поточний контроль	Іспит	Максимальний бал
Сз 1	Сз 2	Сз 3				
10	10	10	10	40	60	100
6	6	6	6	24		84

Примітки: 1) Сз 1, Сз 2, Сз 3 і т.д. – семінарські заняття

2) У числівнику максимальний бал – при своєчасному та правильному виконанні, у знаменнику – мінімальний (при правильному, але несвоєчасному виконанні)

Результати підсумкового контролю оцінюються за 100-бальною шкалою та чотирибальною («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Відповідність між шкалами встановлюється наступним чином:

Оцінка	
За 100-бальною шкалою	Для екзамену
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Основні теми дисципліни

Тема 1. Феномен української історії.

Тема 2. Давня історія України.

Тема 3. Україна-Русь (IX ст. - перша половина XIV ст.).

Тема 4. Литовсько-польська доба української історії (друга половина XIV ст. - перша половина XVII ст.).

Тема 5. Козацтво в історії України (друга половина XV-XVIII ст.).

Тема 6. Україна під владою Російської та Австрійської (Австро-Угорської) імперій наприкінці XVIII ст. - початку XX ст.

Тема 7. Боротьба за відродження державності України (1917-1920 рр.).

Тема 8. Україна між двома світовими війнами (1921-1938 рр.).

Тема 9. Україна у Другій світовій війні та першому повоєнному десятилітті.

Тема 10. Україна у 60-80-ті роки XX ст.

Тема 11. Розвиток незалежної України.

Тема 12. Історія української культури як навчальна дисципліна.

Тема 13. Витоки української культури.

Тема 14. Культура України-Русі.

Тема 15. Культурні процеси за литовсько-польської та польсько-козацької доби.

Тема 16. Українська культура доби козацько-гетьманської держави. Українське бароко.

Тема 17. Культура в час пробудження української національної свідомості.

Тема 18. Українська культура і духовне життя у XX ст.

Тема 19. Провідні тенденції розвитку сучасної української культури.

6.2 Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Д.ф.н.	З.ф.н.
1.	Тема 2. Давня історія України.	2	
2.	Тема 3. Україна-Русь (IX ст. - перша половина XIV ст.).	2	
3.	Тема 5. Козацтво в історії України (друга половина XV-XVIII ст.).	2	
4.	Тема 6. Україна під владою Російської та Австрійської (Австро-Угорської) імперій наприкінці XVIII ст. - початку XX ст.	2	
5.	Тема 7. Боротьба за відродження державності України (1917-1920 рр.).	2	2
6.	Тема 8. Україна між двома світовими війнами (1921-1938 рр.).	2	
7.	Тема 9. Україна у Другій світовій війні та першому повоєнному десятилітті.	2	2
8.	Тема 10. Україна у 60-80-ті роки XX ст.	2	
9.	Тема 11. Розвиток незалежної України.	2	

10.	Тема 13. Витоки української культури.	2	
11.	Тема 14. Культура України-Русі.	2	2
12.	Тема 15. Культурні процеси за литовсько-польської та польсько-козацької доби.	2	
13.	Тема 16. Українська культура доби козацько-гетьманської держави. Українське бароко.	2	
14.	Тема 17. Культура в час пробудження української національної свідомості.	2	
15.	Тема 18. Українська культура і духовне життя у ХХ ст.	2	
16.	Тема 19. Провідні тенденції розвитку сучасної української культури.	2	
Усього годин		32	6

6.2. Теми лабораторних занять

Навчальним планом не передбачено.

6.4 Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Д.ф.н.	З.ф.н.
1.	Тема 1. Феномен української історії.	3	7
2.	Тема 2. Давня історія України.	3	8
3.	Тема 3. Україна-Русь (IX ст. - перша половина XIV ст.).	3	7
4.	Тема 4. Литовсько-польська доба української історії (друга половина XIV ст. - перша половина XVII ст.).	3	7
5.	Тема 5. Козацтво в історії України (друга половина XV-XVIII ст.).	5	7
6.	Тема 6. Україна під владою Російської та Австрійської (Австро-Угорської) імперій наприкінці XVIII ст. - початку ХХ ст.	5	7
7.	Тема 7. Боротьба за відродження державності України (1917-1920 рр.).	5	8
8.	Тема 8. Україна між двома світовими війнами (1921-1938 рр.).	3	8
9.	Тема 9. Україна у Другій світовій війні та першому повоєнному десятилітті.	5	8
10.	Тема 10. Україна у 60-80-ті роки ХХ ст.	5	8
11.	Тема 11. Розвиток незалежної України.	3	7
12.	Тема 12. Історія української культури як навчальна дисципліна.	3	7
13.	Тема 13. Витоки української культури.	3	7
14.	Тема 14. Культура України-Русі.	3	7
15.	Тема 15. Культурні процеси за литовсько-польської та польсько-козацької доби.	3	7
16.	Тема 16. Українська культура доби козацько-гетьманської держави. Українське бароко.	3	7
17.	Тема 17. Культура в час пробудження української національної свідомості.	4	7

18.	Тема 18. Українська культура і духовне життя у XX ст.	5	7
19.	Тема 19. Провідні тенденції розвитку сучасної української культури.	3	7
Усього годин		70	138

6.3. Індивідуальні та/або групові завдання

Для студентів спеціальностей 263 Цивільна безпека денної та заочної форми навчання передбачено індивідуальне завдання в формі написання реферату. Перелік тем, вимоги до виконання індивідуального завдання, перелік рекомендованої літератури, критерії оцінювання містяться у методичних рекомендаціях.

Теми індивідуальних завдань:

1. На порозі історії.
2. Давні слов'яни.
3. Утворення та становлення Київської держави.
4. Зовнішня політика Київської держави.
5. Запровадження християнства на Русі.
6. Ярослав Мудрий.
7. Культура України-Русі.
8. Галицько-Волинська держава.
9. Литовсько-польська доба української історії.
10. Життя населення України під владою Польщі та Литви.
11. Берестейська церковна унія 1596 р.
12. Виникнення козацтва та його роль в історії українського народу.
13. Козацько-селянські повстання кінця XVI ст. – 20-30-х рр. XVII ст.
14. Гетьман Петро Конашевич-Сагайдачний.
15. Військові традиції запорожців.
16. Звичаї, побут та вірування запорізьких козаків.
17. Культура України в XVI – першій половині XVII ст.
18. Петро Могила.
19. Українська національна революція середини XVII ст.
20. Богдан Хмельницький – державний діяч, фундатор української козацької держави.
21. Руїна та її наслідки.
22. Іван Мазепа – державний та політичний діяч України.
23. Іван Сірко – видатний кошовий отаман Війська запорозького низового.
24. Гетьманщина кінця XVII – XVIII ст.
25. Культура України у XVIII ст.
26. Українське національне відродження в першій половині XIX ст.
27. Реформи 60-70-х рр. XIX ст. в Російській імперії та їх наслідки для України.
28. Соціально-політичне і культурне життя в західноукраїнських землях у другій половині XIX ст.
29. Україна в роки Першої світової війни.
30. Утворення та діяльність Української Центральної Ради.
31. Михайло Грушевський – науковець і політичний діяч.
32. Українська Держава Павла Скоропадського.
33. Західно-Українська Народна Республіка.

34. Політика українізації.
35. Українське національно-культурне відродження 20-30-х рр. ХХ ст.
36. Колективізація в Україні.
37. Голодомор 1932-1933 рр. в Україні.
38. Індустріалізація радянської України.
39. Політичні репресії кінця 1920-1930-х рр. в Україні.
40. . Пакт Молотова – Ріббентропа та його вплив на долю України.
41. Україна в роки Другої світової війни.
42. Нацистський окупаційний режим.
43. Рух Опору в Україні.
44. Особливості процесу відбудови народного господарства України.
45. Українські шістдесятники.
46. Дисидентський рух в Україні.
47. Суспільно-політичне і культурне життя України (1965-1985 рр.).
48. Чорнобильська катастрофа та її наслідки.
49. Україна і процес перебудови в СРСР.
50. На шляху до створення суверенної України.
51. Конституція України 1996 р.
52. Сучасний літературний процес в Україні.
53. Сучасне театральне мистецтво в Україні.
54. Сучасне образотворче мистецтво в Україні.
55. Сучасне кіномистецтво в Україні.

7. Література

7.1. Основна

1. Бойко О.Д. Історія України: підручник / О.Д. Бойко. – 8-ме вид., перероб., допов. – Київ : Академія, 2021. – 640 с.
2. Історія державності та культури України: навч. посіб. / Р. Д. Зінкевич, О. М. Ратушна. – Львів : Львівська політехніка, 2020. - 240 с.
3. Історія України: навч. посіб. / В. І. Танцюра, С. М. Куліш, О. О. Пересада. – Вид. 2-ге, випр. та допов. - Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2020. - 535 с.
4. Хрестоматія з історії України Текст: для здобувачів першого освіт. рівня "бакалавр" / упоряд. В.Полторах. - Одеса : ОНУ, 2020. - 163 с.

7.2 Допоміжна

- 1 Бугрій В. С. Історія та культура України: навч. посіб. / В. С. Бугрій. – Суми : Цьома С.П., 2017. – 316 с.
- 2 Віхи історії України в документах і матеріалах (1939-1991 рр.): хрестоматія / уклад.: О.В. Власюк та ін.. - Рівне ; Острогозьк : Волинські обереги, 2015. – 446 с.
- 3 Даниленко В. Україна: від "перебудови" до соціальних потрясінь (1985–2018 рр.) / В. Даниленко // Україна ХХ століття: культура, ідеологія, політика. – 2018. – Вип. 23. – С. 21-38.
- 4 Десятник Г.О. Українське кіномистецтво: лекції з історії укр. кіно / Г. О. Десятник ; наук. ред. Горевалов С. І. – Київ : Вид-во КНУ, 2015. – 148 с.
- 5 Історія мистецтв архітектури та містобудування. Архітектура України від давніх часів до ХХІ ст.: навч. посіб. / Негай Г. А., Бежавська О. Ю., Машовець Н. С. - Хмельницький : ХНУ, 2021. - 253 с.

- 6 Історія та культура України: навч. посіб. / Т. В. Кузнець, О. В. Лісовська. – Умань : Видавець "Сочінський М. М.", 2017. – 175 с.
- 7 Історія України: суспільство, культура, державність: навч. посіб. / П. В. Вербицька та ін.; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2019. - 267 с.
- 8 Історія української культури. Хрестоматія: навч. посіб. для студентів ВНЗ / Н.А. Латигіна та ін. ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. - 315 с.
- 9 Касьянов Г. Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960-1980-х років: / Г. Касьянов. - 2-ге вид., випр. і допов. - Київ : Кліо, 2019. – 247 с.
- 10 Київ 1941 р. Бабин Яр: Спогади сучасників / Відп. ред. В. Даниленко; Упоряд. С. Кот. НАН України. Інститут історії України. – К.: Інститут історії України, 2019. – 53 с.
- 11 Литвин В. М. Україна у війнах і революціях ХХ століття, 1914 - 1945 роки: закономірності національного державотворчого процесу / В. М. Литвин ; Нац. акад. наук України, Ін-т історії України. – К. : Наук. думка, 2012. – 394 с.
- 12 Марочко В. 1932-1933: Хроніка Голодомору в Україні / Василь Марочко, Ольга Мовчан. - Київ : Видваництво "КЛІО", 2020. - 293 с.
- 13 Мистецтво незалежної України : навч. посіб. / ред. Л. В. Анучина. – Харків : Нове слово, 2007. – 84 с.
- 14 Пастушенко Т. В. Використання праці радянських військовополонених в економіці Третього райху/ Т. В. Пастушенко // Війна. Окупація. Пам'ять: Примусові робітники з України в окупованій Європі: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції, м. Київ, 27 вересня 2012 р. / Ред. кол.: В. Ф. Солдатенко (голова); Упорядн.: Р. І. Пилявець, В.М. Яременко. Український інститут національної пам'яті; Інститут історії України НАН України. – К.: НВЦ "Пріоритети", 2012. – с. 126-134.
- 15 Смолій В. А. Українська національна революція, 1648 - 1676 / В. А. Смолій, В.С. Степанков. - Київ : Арій, 2016. – 478 с.
- 16 Стяжкіна О.В. Жінки України в повсякденні окупації: відмінності сценаріїв, інтенції й ресурси виживання / О.В. Стяжкіна // Український історичний журнал. – 2015. – № 2. – С. 42-66.
- 17 Українське століття (1921-2021): витоки, уроки, перспективи державотворення. Нариси/ Відп. ред. В. Смолій; Наук. конс. Г. Боряк; Авт. кол.: Т. Водотика, В. Головка, Ст. Кульчицький, Л. Якубова. – К.: ТОВ "Видавництво "Кліо""", 2021. – 560 с.
- 18 Чорнобильське досьє КТБ: від будівництва до аварії: Збірник документів про катастрофу на Чорнобильській АЕС / Упоряд.: О. Бажан, А. Когут, Г. Боряк. Галузевий державний архів Служби безпеки України; Інститут історії України Національної академії наук України; Український інститут національної пам'яті. – К., 2020. – 688 с.

7.3 Методична

- 1 Методичні вказівки до виконання індивідуальної роботи з дисципліни «Історія України та української культури» для студентів денної та заочної форм навчання усіх спеціальностей; [Електронний ресурс] / уклад. В.М. Сурженко, І.О. Дмитрик. – Покровськ: ДонНТУ, 2020. – 52 с.
<http://ea.donntu.edu.ua:8080/jspui/handle/123456789/31929>

8. Інформаційні ресурси

1. <http://www.nbuv.gov.ua> - Бібліотека ім. В.Вернадського.

2. <http://www.history.org.ua/?l=EHUs> – е-Енциклопедія історії України.
3. <http://history.org.ua> – Інститут історії України НАН України.
4. <http://www.etnolog.org.ua> – Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т.Рильського НАН України.

ЗАТВЕРДЖЕНО